

Hoofdstuk 7

Veroveraars en bestuurders van een grootrijk

I. de Jager

Alle documenten, bijlages ... bij de les: stagegogeel.jouwweb.be

Algemene informatie

Bovenaan vind je wat we behandeld hebben

Hieronder vind je extra hulpmiddelen of extra benodigdheden tijdens de les.

De lessen zijn opgebouwd rond de cursus *Memoria 2*, wanneer er extra documenten worden gebruikt vinden jullie deze ook terug per les.

Sinds dit jaar zijn jullie begonnen met het bestuderen van de Klassieke oudheid.

Online

Per les 1 pagina

- Behandelde info
- Opdrachten
- Extra's
- ...

INSTAP

Herhaling deelvraag 1

Instap

Video: De opkomst van
het Romeinse rijk, Gallo-
Romeins Museum

[https://www.youtube.com/
watch?v=1Nil6IZlxE4](https://www.youtube.com/watch?v=1Nil6IZlxE4)

Vragen bij de video:

- Wat stelt de video voor?
- Rome had de drang om steeds meer gebieden te veroveren.
Hoe noemen we dat?

Definitie

Imperialisme =

het proces waarbij landen hun macht in andere delen van de wereld uit willen breiden door gebieden te veroveren en te beheersen.

Fase 1

1000 – 500 v. Chr.

Fase 2

500 – 300 v. Chr.

Fase 3

300 – 100 v. Chr.

Fase 4

100 v. Chr. – 200 n. Chr.

Probleemstellingen:

17/04/2021

Veroveraars en bestuurders van een grootrijk

1. Hoe kwam het Romeinse grootrijk tot stand?
2. Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?
3. Hoe veranderde het Romeinse bestuur door de veroveringen?

Cursus: blz. 118

17/04/2021

Gaius vertelt

Mijn welluidende naam is Gaius Licinius Calvus. Ik ben de trotse **pater familias** in dit huis. Toen mijn vader vijf jaar geleden stierf, ben ik hem opgevolgd als hoofd van deze **familia**. Het is een hele verantwoordelijkheid om dit huis te besturen met alles wat erbij hoort. Ik verwacht dan ook dat iedereen hier mijn bevelen opvolgt, zo niet treed ik hard op. Gisteren moest ik onze deurslaaf nog tien stokslagen geven omdat hij zijn post had verlaten. Met nalatige **slaven** moet je streng zijn. Maar vorige week heb ik ook nog mijn volwassen zoon, Gaius Licinius Minor, op het matje moeten roepen omdat zijn gedrag de eer van onze familia schaadt. Ik heb voor hem nochtans een prima huwelijk geregeld en zijn jonge vrouw, die pas moeder geworden is, gedraagt zich hier in huis zoals het hoort. Ze is een voorbeeld voor mijn dochter Licinia. Voor haar heb ik ook al een man op het oog.

Nu is het tijd voor het ochtendritueel. Als familiepriester heb ik de plicht en de eer om elke morgen wat wijn, olie of vruchten op het huisaltaar te offeren voor onze huisgoden en voor de geesten van onze voorouders. Daarna zal ik me met mijn secretaris terugtrekken om onze zaken te bespreken. Hij is al veertig jaar in dienst van onze familia. Ik denk er over na om hem binnenkort, als beloning voor zijn trouwe dienst, vrij te laten. Wellicht blijft hij dan toch gewoon voor me werken.

Van de praktische kant van het huishouden moet ik me niet veel aantrekken. Daar zorgt mijn echtgenote voor. Als mater familias houdt zij toezicht op de kleinste kinderen. Ze geeft de slavinnen richtlijnen, zodat er eten op tafel komt en alles er piekfijn bij ligt. Ik houd wel geregeld de rekeningen in het oog. Je weet hoe vrouwen zijn ...

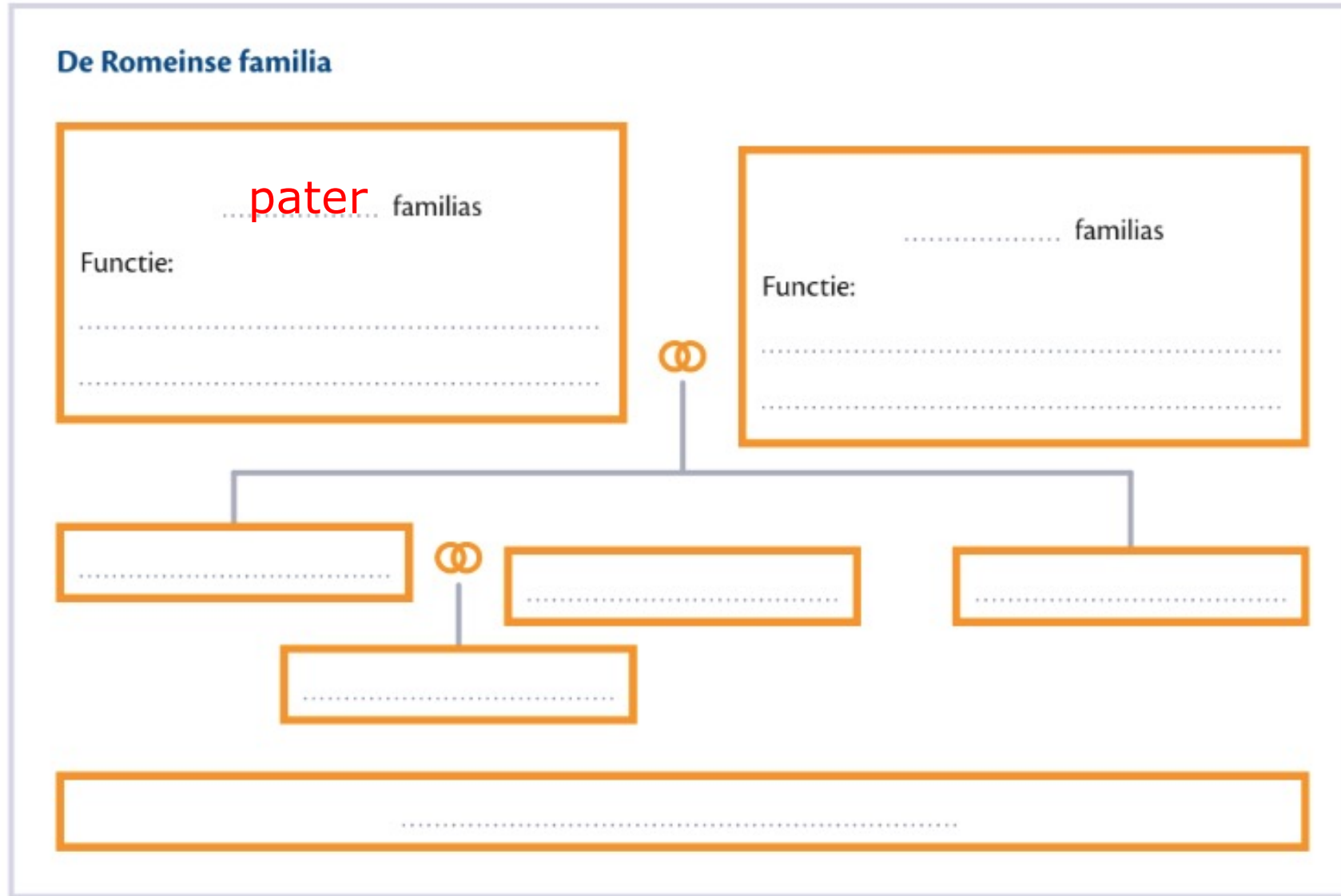

Lezen

Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?

Cursus: blz. 119

17/04/2021

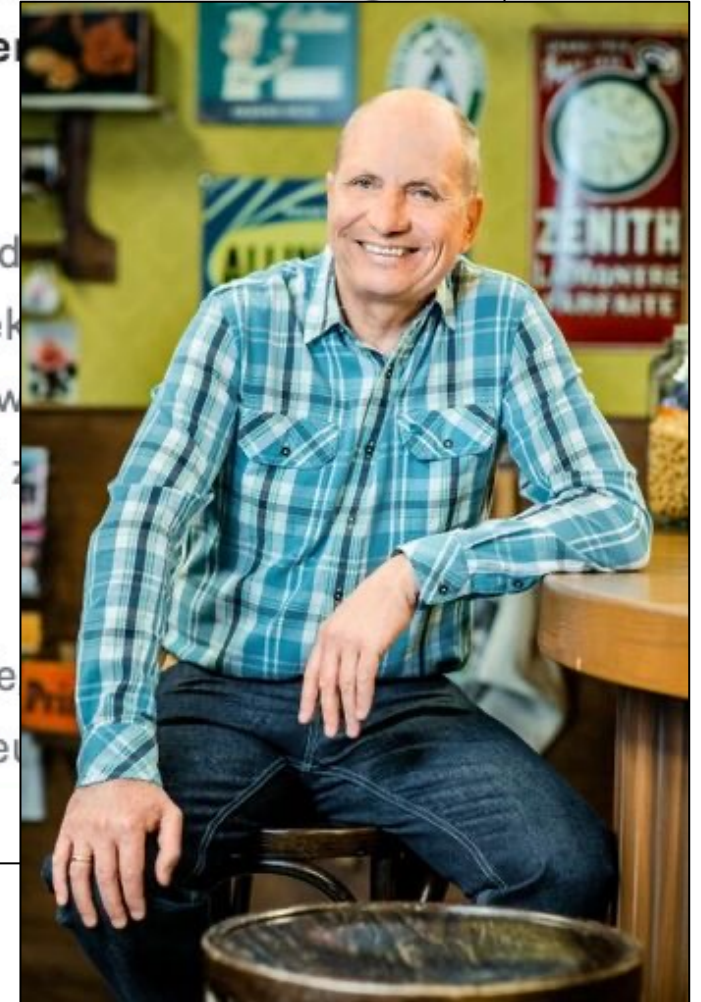
a Vul in het schema aan wie tot de Romeinse *familia* behoorde?

Actualisering: pater familias

Oef, Jan Van den Bossche is dan toch niet bezwiken aan zijn longontsteking in 'Familie'. De koppige **pater familias** zakte vrijdagavond in elkaar, maar lag gisteren wakker in zijn ziekenhuisbed. Helaas gaan de inkomsten van Jan & Alleman nu zeker dankzij de comeback van deze acteur lijkt hulp nabij...

Jan Van den Bossche zakte vrijdagavond voor de ogen van zijn familieleden wie gisteren – tussen het feesten en eten door – naar 'Familie' heeft gekeken opgelucht ademhalen, want Jan heeft 2018 gehaald. De cafébaas zit nog wel, hij kan nu zeker niet meer werken in zijn zaak Jan & Alleman. Net nu hij zwaar hard nodig heeft...

Gelukkig kan de **pater familias** altijd rekenen op de steun van zijn familie naadloos bij de derde comeback van Maarten Van den Bossche aka acteur (40).

Artikel van flair over de soap 'Familie', 2 januari 2018'

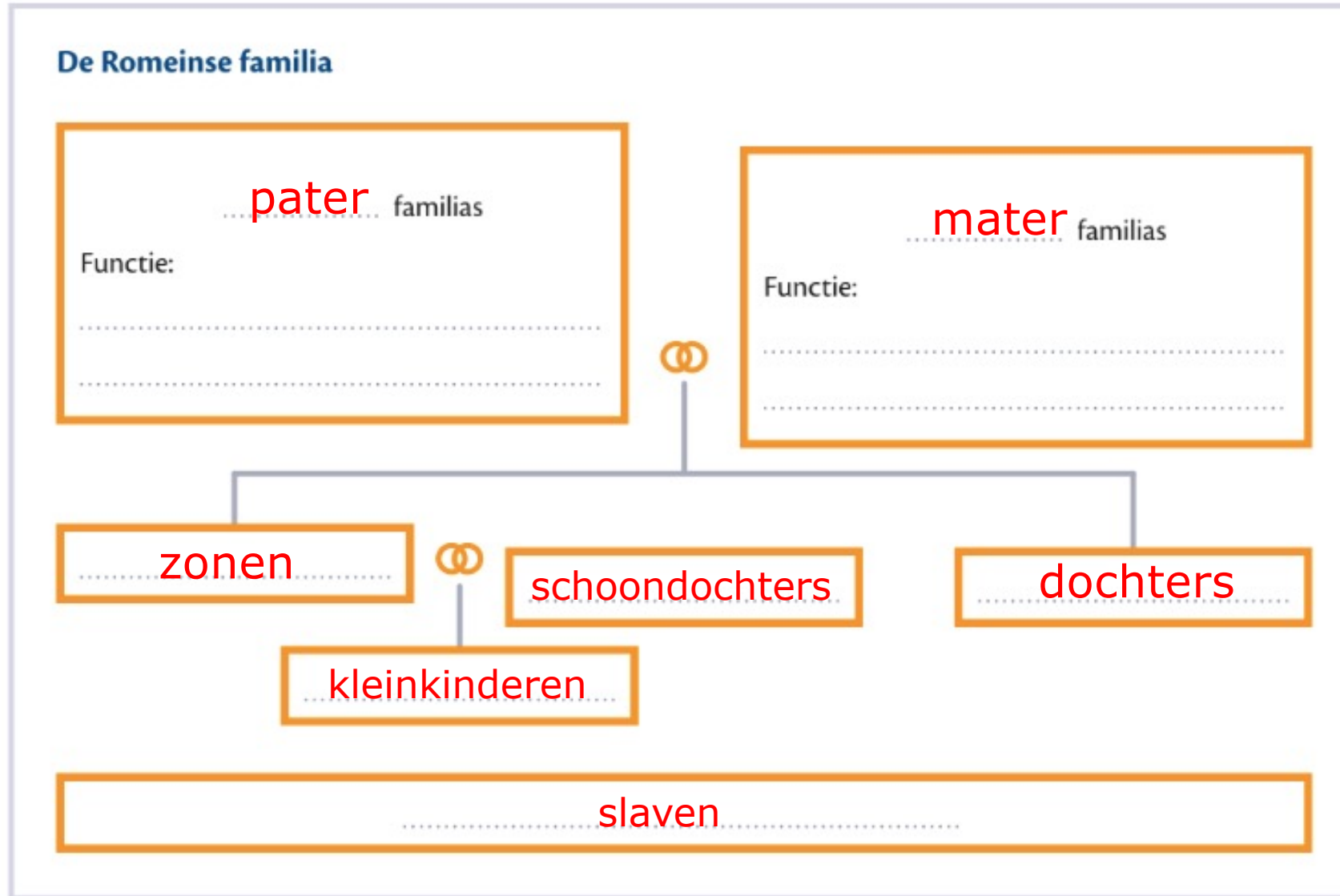
<https://www.flair.be/nl/lifestyle/maakt-deze-oude-bekende-vanavond-zijn-comeback-in-familie/>

Jef De Smedt als zijn personage Jan Van Den Bossche, bron: VTM

Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?

Cursus: blz. 119

17/04/2021

a Vul in het schema aan wie tot de Romeinse *familia* behoorde?

b Waarin verschilt dit van ons gezin?

Waarin verschilt de Romeinse *familia* van onze gezinnen?

17/04/2021

Artikel 3

Een ieder heeft het recht op leven, **vrijheid** en onschendbaarheid van zijn persoon.

Artikel 4

Niemand zal in slavernij of horigheid gehouden worden. **Slavernij** en slavenhandel in iedere vorm zijn **verboden**.

Artikel 7

Allen zijn **gelijk voor de wet** en hebben zonder onderscheid aanspraak op gelijke bescherming door de wet. Allen hebben aanspraak op gelijke bescherming tegen iedere achterstelling in strijd met deze Verklaring en tegen iedere ophitsing tot een dergelijke achterstelling.

Artikel 16

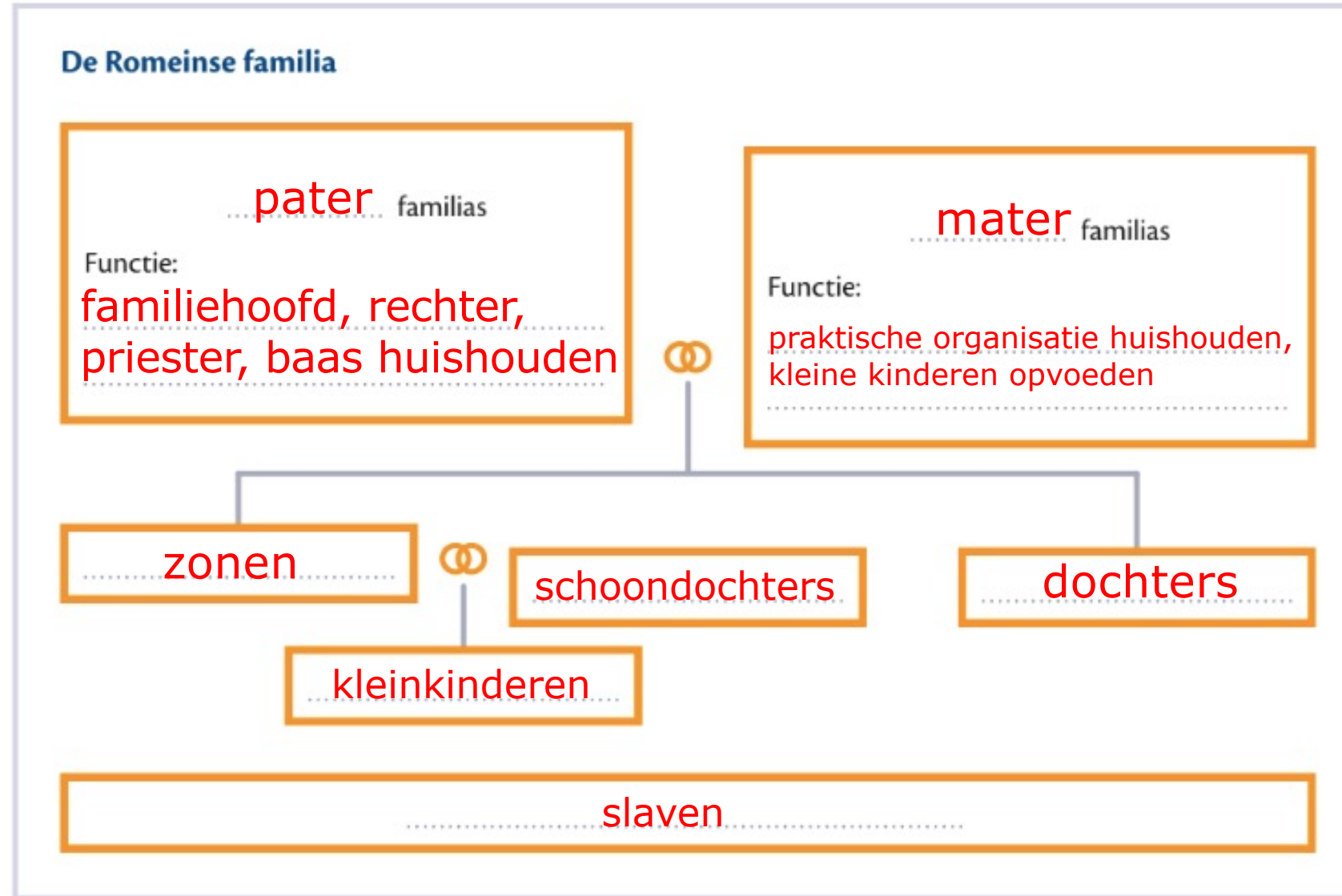
Zonder enige beperking op grond van ras, nationaliteit of godsdienst, hebben mannen en vrouwen van huwbare leeftijd het **recht om te huwen** en een **gezin** te stichten. Zij hebben **gelijke rechten** wat het huwelijk betreft, tijdens het huwelijk en bij de ontbinding ervan.

Enkele artikels uit de "Universele verklaring van de rechten van de mens"

Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?

Cursus: blz. 128

17/04/2021

a Vul in het schema aan wie tot de Romeinse *familia* behoorde?

b Waarin verschilt dit van ons gezin?

c Vul de functies in

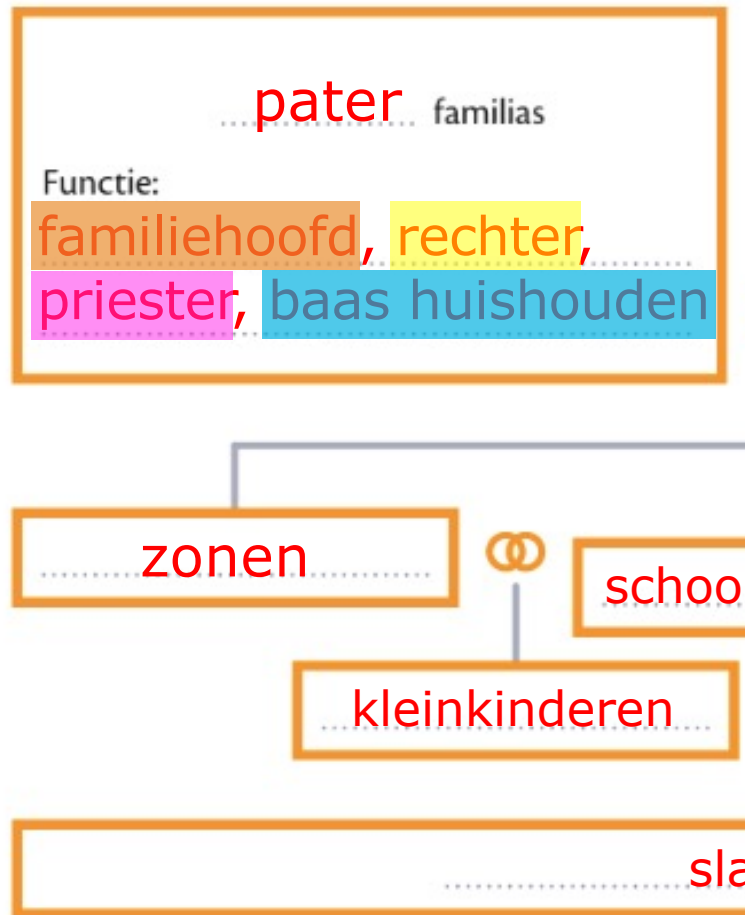
d Markeer de functies van de pater familias in de correcte maatschappelijke kleuren

Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?

Cursus: blz. 128

17/04/2021

De Romeinse familia

De vier maatschappelijke domeinen

a Vul in het schema aan wie tot de Romeinse *familia* behoorde?

b Waarin verschilt dit van ons gezin?

c Vul de functies in

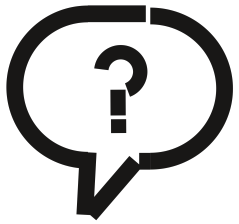
d Markeer de functies van de paterfamilias in de correcte maatschappelijke kleuren

Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?

Cursus: blz. 119

d Zijn de volgende beweringen juist of fout? Leg uit waarom je sommige zinnen als 'fout' aanduidt.

BEWERING	J/F	UITLEG
In de Romeinse samenleving was er gelijkheid tussen man en vrouw.	f	Ongelijkheid: de man besliste alles
Eenmaal volwassen was een Romeinse man volledig zelfstandig.	f	De zoon bleef onder het gezag van de <i>pater familias</i> .
De pater familias was binnen de familia een alleenheerser.	j	

Hoeveel vrouwelijke premiers heeft België al gehad?

Politiek Update

Wilmès is officieel de eerste vrouwelijke premier van België

Beeld Photo News

De Morgen, 27 oktober 2019. ([link](#))

Cursus: blz. 119

- e Rome was een **patriarchale samenleving**.
- Welk Latijns woord [D12] vind je terug in dat begrip? .. **pater** ..
 - Wat is de vertaling daarvan? .. **vader** ..
 - Duid de juiste omschrijvingen aan.

IN EEN PATRIARCHALE SAMENLEVING ...	
... ligt de macht bij de mannen.	X
... hebben vrouwen evenveel inbreng als mannen.	
... wordt de macht binnen een familie overgedragen van vader op zoon.	X

Definitie

Patriarchale samenleving =
een samenleving waarin mannen domineren of
een prominente rol spelen.

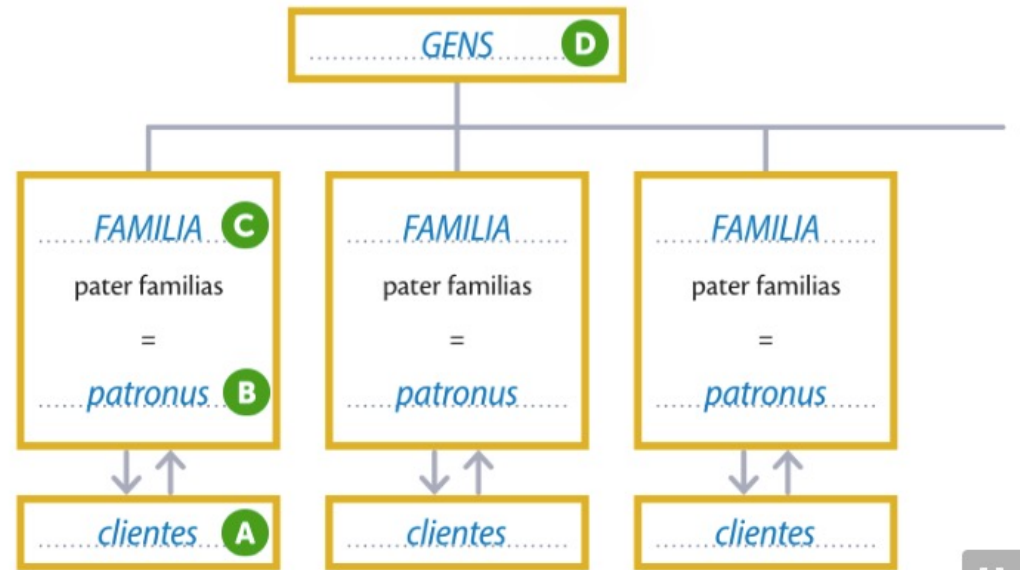
Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?

Cursus: blz. 120: zet hier een **klein** 'nulletje' bij.

- f – Vul het schema aan met de volgende begrippen [D14]:
clientes – FAMILIA – GENS – patronus.

- Leg uit waarom de gens in Rome een belangrijke macht was. E

De Romeinse gens

Verdieping

Dit overlopen we niet in de les. Je vindt op de [website](#) wel de theorie hierover, indien je dit wenst.

In voorname families bestond de naam van m

VOORNAAM (praenomen)

Gaius

De Romeinen hadden maar een kort lijstje populaire namen: Appius, Gaius, Lucius, Marcus, Publius, Titus ... Soms gaf de naam alleen aan het hoeveelste kind het was: Quintus (vijfde), Sextus (zesde). Omdat er zo weinig namen waren, volstond de eerste letter, G(aius). Handig als er in steen moest worden gehakt.

GENS

Licinius

Deze na gens ie gens be die van afstamd lies bew vader e hun sta Binnen grote se

D13 De Romeinse naamgeving.

G. vertelt verder ...

Elke ochtend vroeg staan mijn clientes (enk. c voor de deur om me goedemorgen te wensen e te vragen of ze me ergens mee kunnen helpen. Met zijn arme stumpers uit de buurt. Soms helpen ze me met een klusje, of ze vergezellen me als lijfwacht als ik naar het Forum ga. Ik vraag hun dan om na mijn toespraak uitbundig voor mij te juichen. Als er binnenkort verkiezingen zijn, stemmen ze voor mij, dat spreekt vanzelf.

D14 Fictief verhaal op basis van historische bronnen.

Elke ochtend een manje met ontijt. En als ze al eens in de problemen zitten, komen ze vanzelf wel om raad. Met al mijn connecties kan ik wel het een en ander regelen ...

thinglink..

Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?

Cursus: blz. 121

10
minuten

Opdracht 9: Ga na wie in Rome publieke macht uitoefende

Werkwijze:

- Bookwidget
- [Stagegogeel.jouwweb.be](https://stagegogeel.jouwweb.be)
- Vragen? Ik loop rond
- Achteraf overlopen we kort samen
- **Vroeger klaar?**
Bekijk de ontdekplaat op de [website](#)

Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?

Opdracht 9: Ga na wie in Rome publieke macht uitoefende

Res Publica

Natuurlijk hadden de Romeinen, ook over de families heen, gemeenschappelijke belangen. Ze noemden die de Res Publica, de publieke zaak. Er moest bijvoorbeeld worden beslist of er **oorlog** zou worden gevoerd met de buurvolken en, zo ja, hoe het **leger** moest worden samengesteld en wie het zou leiden. En binnen de samenleving wilden ze **de orde** bewaren; er waren **regels** nodig en wie zich daaraan niet hield, kreeg straf.

D15

- a** – Markeer in [D15] wat de Romeinen als publieke zaak beschouwden.
- Brainstorm even over welke gemeenschappelijke belangen er nog waren.
- b** Je ontvangt allemaal een identiteitskaartje; je wordt zelf inwoner van Rome.
- Lees [D16] en markeer daarna op je kaartje je status en stand.
- Vertel aan je klasgenoten wie je bent, wat je doet en tot welke stand je behoort.

Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?

Opdracht 9: Ga na wie in Rome publieke macht uitoefende

De Romeinse standenmaatschappij

STAND	WIE?	MACHT	STATUS
Patriciërs (het patriciaat)	Families van grootgrondbezitters in Rome. Ze beweerden af te stammen van de stichters van de stad.	Patriciërs voelden zich heel belangrijk en waren van oordeel dat zij alle belangrijke beslissingen moesten nemen.	<i>burgers</i>
Plebejers (het plebs)	Gewone Romeinen. Aanvankelijk waren het boeren die land van de patriciërs pachtten. Later, in de groeiende stad, oefenden ze ook veel andere beroepen uit.	Plebejers werden gedomineerd door de patriciërs. Ze hadden zelf weinig inspraak.	
Vreemdelingen	Naarmate de stad groeide, kwamen er steeds meer migranten wonen.	Vreemdelingen werden niet als Romein beschouwd. Ze hadden geen politieke rechten.	<i>niet-burgers</i>
Slaven	Naarmate de veroveringen vorderden, voerden de Romeinen steeds meer slaven in.	Slaven werden niet als volwaardige mens beschouwd. Ze hadden geen rechten. De afstammelingen van vrijgelaten slaven behoorden na één generatie tot de plebejers.	

Hoe werd de stadstaat Rome bestuurd?

Opdracht 9: Ga na wie in Rome publieke macht uitoefende

- d** Er was in de Romeinse samenleving ~~gelijkheid~~ / **ongelijkheid** (streep door wat niet past).
- e** De Romeinse samenleving was een **standenmaatschappij**. Je rechten en plichten werden bepaald door de sociale groep of **stand** waartoe je behoorde.
Licht dat toe door jullie identiteitskaartjes te vergelijken.
- f** Licht aan de hand van jullie personages mondeling toe dat er ook binnen de standen veel ongelijkheid was.
- g** **Besluit**
Duid aan hoeveel publieke macht de verschillende standen hadden.

PATRICIËRS	PLEBEJERS	VREEMDELINGEN	SLAVEN
veel – weinig – geen publieke macht	veel – weinig – geen publieke macht	veel – weinig – geen publieke macht	veel – weinig – geen publieke macht

Bedankt.